

LE GOUVERNEUR

Monsieur Nicolas Waeyaert
Directeur general
STATBEL
North Gate
Boulevard Roi Albert II 16
1000 Bruxelles

Bruxelles, le 17 décembre 2019

Monsieur le directeur,

Dans le cadre de nouveaux travaux statistiques de la Banque, nous souhaiterions disposer d'un ensemble de données.

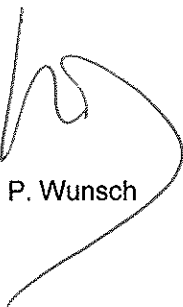
La demande s'inscrit dans le cadre d'un projet fortement encouragé par l'OCDE et Eurostat et qui vise à développer de nouvelles statistiques distributives relatives au revenu disponible, à la consommation et à l'épargne des ménages, dans le cadre du système des comptes nationaux (travaux de l'EG DNA « Expert group on Disparities in a National Accounts Framework »). Ce projet sera aussi l'occasion de déterminer des pistes d'amélioration pour l'établissement de ces agrégats des comptes nationaux, pistes qui ne pourront être mises en œuvre que moyennant la disponibilité des données demandées.

La demande est formalisée dans le formulaire joint.

Toute information supplémentaire peut être obtenue auprès de Madame Vanessa Bagnet, cheffe du service Comptes nationaux & régionaux et conjoncture.

Je vous remercie d'avance pour votre aimable collaboration.

Veuillez agréer, Monsieur le directeur, l'expression de ma considération distinguée.



P. Wunsch

vos références

nos références
2019.12.17_CN_L.016

voire correspondant
Vanessa Bagnet
tél.: + 32 2 221 27 50
Vanessa.bagnet@nbb.be

Comptes Nationaux & Régionaux et Conjoncture
Banque nationale de Belgique s.a.
boulevard de Berlaimont 14
1000 Bruxelles
BELGIQUE

numéro d'entreprise:
0203.201.340
RPM Bruxelles
www.bnb.be



**Formulaire de demande de communication de données
confidentielles entre Autorités statistiques de l'IIS
Accord de coopération du 15 juillet 2014 concernant l'IIS**

Nom de l'Autorité Statistique demanderesse : Banque Nationale de Belgique

Nom et prénom du Responsable de Traitement (art. GDPR) / Responsable des données ¹

Fonction : Gouverneur

Nom : Wunsch

Prénom : Pierre

Adresse : Boulevard de Berlaimont 14 – 1000 Bruxelles

Tél : 02/221.56.40 (secrétariat du Gouverneur)

Fax :

E-mail : pierre.wunsch@nbb.be

A compléter en cas de sous-traitance

Nom du sous-traitant :

Adresse du sous-traitant :

Durée de la sous-traitance :

Preuve de l'engagement du sous-traitant : jointe/non-jointe¹

Contrat de confidentialité à joindre

Tél :

Fax :

E-mail :

Le Responsable de traitement atteste que les données demandées seront utilisées pour l'établissement de statistiques publiques telles que définies dans l'accord de coopération du 15 juillet 2014 concernant l'IIS. Les statistiques publiques y étant définies comme : les statistiques produites et diffusées par les autorités statistiques ou d'autres instances publiques qui sont accessibles au public et qui servent à assurer l'élaboration, l'exécution, le suivi et l'évaluation des politiques publiques.

Attestation du responsable de traitement : Oui/Non ¹

Finalités du traitement

1/ Base légale

Articles 108 et 109 de la loi du 21 décembre 1994 portant création de l'ICN et conférant à la Banque Nationale de Belgique l'établissement des comptes nationaux réels.

2/ Description précise et explicite des finalités et objectifs statistiques poursuivis

La demande s'inscrit dans le cadre du projet EG DNA (Expert Group on Disparities in the National Accounts), lancé sous l'égide de l'OCDE et d'Eurostat, qui vise à développer des statistiques sur la **distribution des revenus, de la consommation finale et de l'épargne des ménages cohérentes avec les agrégats macro-économiques des comptes nationaux.**

Ce projet s'inscrit dans un contexte international marqué par un intérêt grandissant pour les questions d'inégalité. Le service « Comptes nationaux & régionaux et conjoncture » de la Banque Nationale Belgique souhaite s'impliquer concrètement dans le troisième exercice du projet EG DNA, lequel a été lancé à l'automne 2019, avec l'ambition d'aboutir à des résultats pour une année de référence.

¹ Personne physique responsable du respect de toutes les obligations concernant l'exécution du traitement de données (loi du 4 juillet 1962 relative à la statistique publique, ses arrêtés d'exécution et le GDPR EU-2016/679)

Idéalement 2015, pour la fin du premier trimestre 2020 (voir annexe 1). Cette étape correspond à la première phase du projet.

Par la suite (2^e phase du projet), la Banque espère, sur la base de la méthodologie qui sera développée, pouvoir entreprendre le calcul de backdata ainsi qu'assurer une production et une publication régulières de ces statistiques relatives à la disparité des revenus, de la consommation et de l'épargne des ménages.

La publication des statistiques se fera sous l'égide de l'ICN. La présentation de statistiques par quintiles au niveau national est envisagée mais d'autres indicateurs pourraient être élaborés.

Le projet EG DNA est étroitement lié au cadre l'élaboration des comptes nationaux réels puisqu'il ambitionne de ventiler certains agrégats clefs de ces comptes (à priori par quintiles) au départ de données individuelles qui ne sont actuellement pas toujours exploitées comme source de premier ordre pour l'établissement des comptes nationaux. Au vu des résultats de la confrontation des données microéconomiques et des agrégats macroéconomiques (agrégats existants dans les comptes actuels), des pistes d'amélioration de ces agrégats pourront aussi être identifiées et **les méthodes d'estimation des comptes nationaux pourront ainsi être améliorées**.

Une note détaillée sur le projet EG DNA est joint en annexe 2.

Durée de conservation des données ² : 30 ans

Motivation de la durée du traitement / de la conservation des données

Les données demandées seront conservées aussi longtemps que nécessaire à l'exécution de la mission légale de l'ICN. Une période minimale de 30 ans est nécessaire car le système européen des comptes (SEC) oblige les États membres européens à pouvoir publier une série statistique cohérente pour une période donnée. Le programme de transmission actuel du SEC exige la publication des comptes nationaux à partir de 1995, conformément aux règles du SEC 2010. Toute révision méthodologique doit donc s'appliquer à l'ensemble de la série statistique, ce qui exige que les données de base soient conservées pendant une longue période.

Délai de communication des données souhaité : aussi tôt que possible

Description détaillée des données demandées (catégories de personnes concernées, type d'enquête, année(s) de référence, périodicité et détail des données, périodicité éventuelle de la demande de données

- 1) enquête SILC (intégralité) – *SILC 2015, 2016 et 2017 - se rapportent respectivement aux années de revenus 2014, 2015 et 2016 – données individuelles*
- 2) enquête budget des ménages HBS (intégralité) - *HBS 2014 et 2016 - se rapportent respectivement aux années de revenus 2014 et 2016 - données individuelles*
- 3) sélection de données Belcotax relatives aux ménages ayant répondu à l'une ou l'autre des deux enquêtes précitées - *années de revenus 2014, 2015 et 2016 - données individuelles*
- 4) sélection de données démographiques relatives aux ménages ayant répondu à l'une ou l'autre des deux enquêtes précitées - *année civile 2014, 2015 et 2016 - données individuelles*

Les données seront délivrées par Statbel **sous forme pseudonymisée et directement couplées entre elles**.

Trois années sont demandées. Elles sont nécessaires pour calculer de manière la plus correcte possible l'année de référence 2015, compte tenu de l'absence de l'enquête HBS en 2015.

² A l'échéance du traitement, les données et backups doivent être détruits. Un usage prolongé de ces données, pour les mêmes finalités, n'est pas autorisé sans demande de prolongation. Si les objectifs statistiques sont atteints avant l'expiration du terme initialement prévu, les données et backups devront être détruits avant l'expiration du terme, soit au moment où les objectifs statistiques sont atteints.

Liste des variables demandées

- 1) Intégralité de l'enquête SILC
Eurostat files (H-file, P-file, R-file en D-File) + HT et HT2 variables
- 2) Intégralité de l'enquête HBS
- 3) Données Belcotax : sélection fiches fiscales

Inlichtingen verzekeringsinstellingen.....	281.00
Bezoldigingen.....	281.10
Pensioenen.....	281.11
Vervangingsinkomsten.....	281.12
Werkloosheidsuitkeringen.....	281.13
Vervangingsinkomsten (verzekeringsinstellingen).....	281.14
Inkomsten uit pensioensparen.....	281.15
Wettelijke uitkeringen wegens blijvende ongeschiktheid.....	281.16
Uitkeringen voor brugpensioen.....	281.17
Vervangingsinkomsten.....	281.18
Bezoldigingen van bedrijfsleiders.....	281.20
Attest van terugbetaalde sommen.....	281.25
Inkomsten uit de deeleconomie.....	281.29
Presentiegelden, prijzen, subsidies, onderhoudsuitkeringen.....	281.30
Lijfrenten en tijdelijke renten.....	281.40
Auteursrechten.....	281.45
Commissies, makelaarslonen, handelsrestorno's, vacatiegelden, betalingen en andere voordelen van aard.....	281.50
Attest pensioensparen.....	281.60
Attest Lening.....	281.61
Attest levensverzekering.....	281.62
Attesten voor liberaliteiten.....	281.71

- 4) Données démographiques : si nécessaire, les données d'enquêtes devront être complétées afin de pouvoir catégoriser les ménages comme suit :

Lieu de résidence (code postal de la commune)

Household types

- Single less 65 year old
- Single 65 and older
- Single with children living at home
- Two adults less than 65 no child living at home
- Two adults at least one 65 or older no child living at home
- Two adults with less than 3 children living at home
- Two adults with at least 3 children living at home
- Others

Housing status

- Rental
- Owner-occupied with mortgage
- Owner-occupied without mortgage

Age

- 0-14
- 15-24
- 25-34
- 35-44
- 45-64
- 65+

Sex

- M
- F

Labour market status

- Unemployed
- Employee
- Employer
- Own-account worker
- Unpaid family worker
- Member of producer's cooperative
- Student
- Retired
- Not classifiable by status

Education

- Low
- Middle
- High
- n.e.c./n.a.

Expliquer en quoi les variables demandées sont nécessaires à la réalisation des finalités et objectifs décrits ci-dessus (par variable, apporter la preuve de la proportionnalité). Il convient d'apporter la preuve que la communication des variables demandées fait partie intégrante des objectifs statistiques poursuivis.		
SILC	Besoin exact	L'enquête SILC comprend un grand nombre de variables susceptibles d'entrer en ligne de compte pour établir, sur base microéconomique, le niveau de revenu des ménages. SILC contient aussi certaines caractéristiques permettant de définir les groupes de ménages.
	Preuve de proportionnalité	La richesse de l'enquête SILC permettra de se rapprocher le plus près possible des concepts des comptes nationaux.
HBS	Besoin exact	L'enquête HBS comprend un grand nombre de variables susceptibles d'entrer en ligne de compte pour établir, sur base microéconomique, le niveau de consommation et de revenu des ménages. HBS contient aussi certaines caractéristiques permettant de définir les groupes de ménages
	Preuve de proportionnalité	La richesse de l'enquête HBS permettra de se rapprocher le plus près possible des concepts des comptes nationaux.
BELCOTAX	Besoin exact	Les données administratives BELCOTAX pourront compléter les données d'enquêtes et le cas échéant servir à les corriger. En outre, cette base de données commune facilite le processus de liaison entre les différentes sources.
	Preuve de proportionnalité	La sélection des fiches mentionnées ci-dessus tient compte de la nature des revenus qui cadre le plus près possible à la définition du revenu disponible selon les concepts du SEC. La demande des variables fiscales est limitée aux seules variables nécessaires aux travaux de l'EG DNA.
Données démographiques	Besoin exact	Les données démographiques servent à analyser plus en détail la question de la disparité des revenus de plusieurs points de vue possibles. Grâce à ces variables, nous pouvons donc définir des groupes de ménages en dehors du seul revenu disponible.
	Preuve de proportionnalité	La demande de variables démographiques est limitée aux seules variables nécessaires aux travaux de l'EG DNA.

Signature du responsable de traitement

Fait à : Bruxelles Date : 12 décembre 2019

Signature :

Nom : Pierre Wunsch

Fonction : Gouverneur

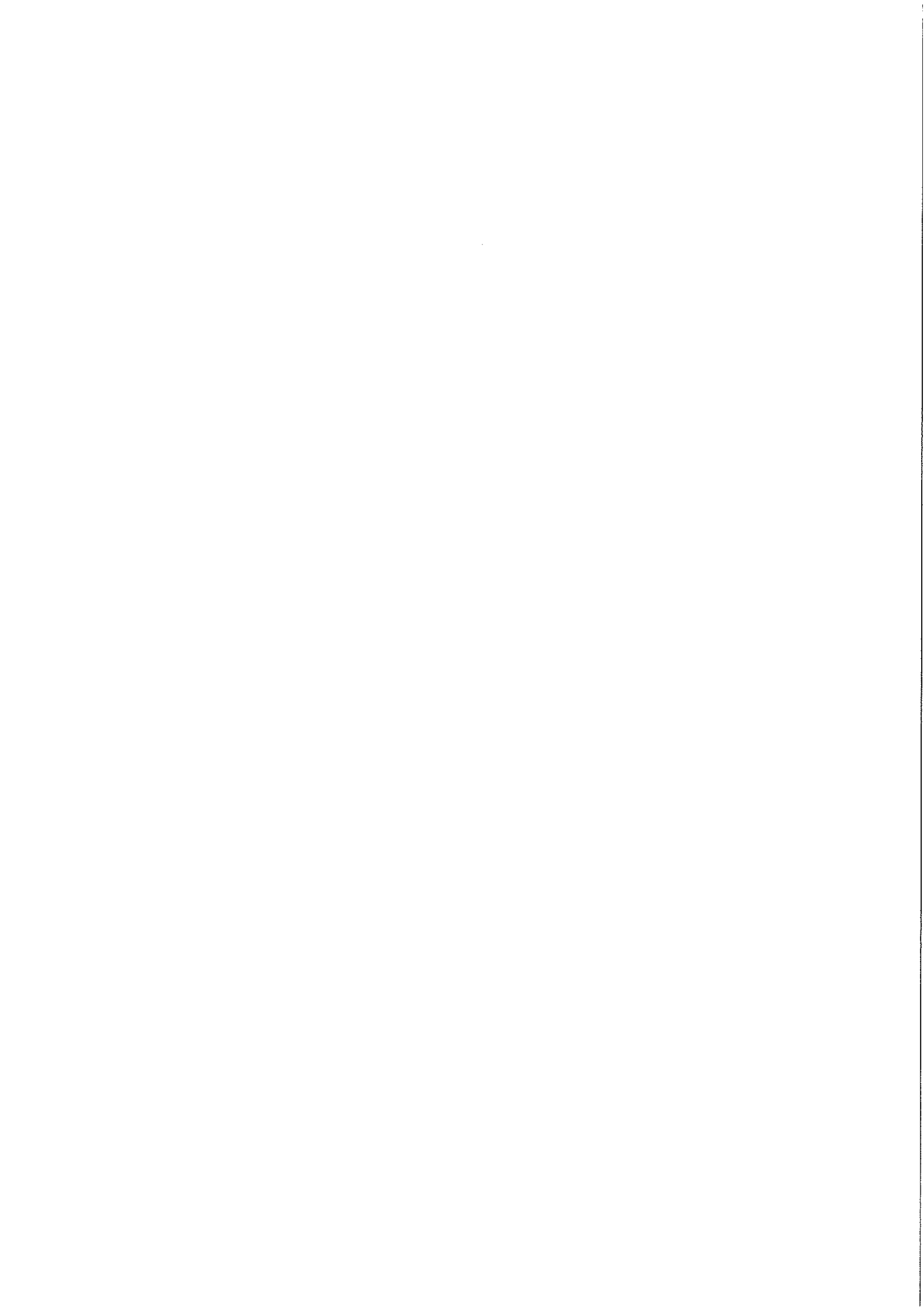
Attestation du DPO (Data protection officer – Délégué-e à la protection des données)

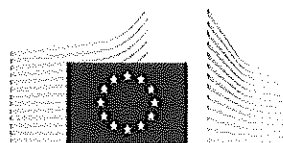
Le/la soussigné-e est informé-e de la présente demande et du (des) traitement(s) de données envisagé(s)

Fait : Bruxelles Date : 12 décembre 2019

Signature

Nom : Fabienne Verduyn





EUROPEAN COMMISSION
EUROSTAT

15 July 2019

Subject: Exercise on distributional information on household income, consumption and saving within the SNA framework

Dear colleagues,

We are writing to you regarding a third exercise that will be carried out under the work program of the OECD/Eurostat joint Expert Group on Disparities in a National Accounts framework (EG DNA).

Since its creation in 2011, the EG DNA has developed methodology to compile measures on the distribution of income, consumption and saving across household groups consistent with national accounts totals, and engaged in two exercises (in 2011 and 2015 respectively) to compile experimental results. These results have been analysed and published in two papers (*Fesseau and Mattonetti (2013)* and *Zwijnenburg, Bournot and Giovannelli (2017)*), and have fed into the further improvement of the methodology which will be reflected in a Handbook to be published in the course of 2020. In the meantime, several countries have already started to disseminate results at national level and the group is currently exploring possibilities to start including results in the public databases of international organisations, clearly referenced as being experimental data.

As was discussed at the last EG DNA meeting (Paris, 27-28 June 2019), a new exercise is being initiated. The results, which are intended to be published in one or several papers, will help the Expert Group to further assess the robustness of the methodology, taking into account improvements that may have been included since the last exercise. Moreover, as the group is anticipating the public dissemination of EG DNA results as experimental statistics, this also provides the opportunity for member states to compile results according to the most recent template and guidelines, and (if necessary) to update results provided on previous occasions.

You will find a template for the exercise and an accompanying document with guidelines on the [EG DNA community website](#). As presented at the last EG DNA meeting (under item 2), the two documents have been updated by including new items in relation to FISIM (now broken down into the part relating to interest paid and the one to interest received) and taxes less subsidies on production and imports (as memorandum items).

We kindly ask for your collaboration in this third exercise. If possible, we would like to receive completed templates **by the 31st of January 2020 at the latest**. You are kindly requested to provide results for as many years as possible. Furthermore, we would like to ask all countries to explore the possibilities to provide data for reference year 2015, which would provide us with comparable results across countries for at least one reference year.

Please send your completed templates to EGDNA@oecd.org. EU Member States are invited to also send their results to Eurostat via the electronic Data files Administration and Management Information System (eDAMIS). In case of any questions regarding the template or the guidelines, please also send a message to EGDNA@oecd.org. Questions to Eurostat could be forwarded to ESTAT-SECTOR-QUERY@ec.europa.eu.

Thank you in advance for acknowledging by email receipt of this request and for your collaboration in this effort.

Sincerely,

Fabrice Lengart
Chairperson EG DNA

Peter van de Ven
Head of National Accounts, OECD

John Verrinder
Director (acting), Macro-economic
Statistics, Eurostat



EG DNA project: Distributive statistics on household income, consumption and saving

Contents

1. ACHTERGROND: EXPERT GROUP ON DISPARITIES IN THE NATIONAL ACCOUNTS (EG DNA).....	1
2. REALISATIES EN DOELSTELLINGEN	1
3. METHODOLOGIE	2
4. PROJECT NBB 2024: DISTRIBUTIONAL HOUSEHOLD SECTOR ACCOUNTS.....	3
5. DATA	4
a. Data bronnen.....	4
b. Data koppeling	5
c. Data aanvraag.....	5
d. Data bewaring	7
6. PLANNING.....	7

1. ACHTERGROND: EXPERT GROUP ON DISPARITIES IN THE NATIONAL ACCOUNTS (EG DNA)

De EG DNA werd opgericht in 2011 in navolging van de publicatie van het Stiglitz rapport in 2009. Het rapport benadrukte het belang van een sterke focus op de indicatoren gerelateerd aan huishoudens zodat de welvaart van de gezinnen beter in kaart gebracht kan worden. Het rapport schoof verschillende dimensies naar voren om de welvaart van de gezinnen te analyseren waaronder inkomen, consumptie en vermogen. Het Stiglitz rapport onderstreept dat deze analyse zich **niet mag beperken tot een algemeen aggregaat** zoals het beschikbaar inkomen per capita maar ook inzicht moet bieden in de toestand van de verschillende huishoudensgroepen.

Deze doelstellingen in acht genomen heeft de OECD samen met EUROSTAT de EG DNA opgericht om **distributieve resultaten over inkomen, consumptie en sparen** te produceren die **consistent zijn met de aggregaten van de nationale rekeningen**. Om het verdelingsaspect toe te voegen aan de aggregaten wordt er gebruik gemaakt van microdata bronnen zoals enquêtes en administratieve data. De EG DNA is ondertussen toe aan haar derde mandaat waarbij de verdere uitwerking van het methodologisch kader en de productie van kwalitatieve resultaten door de EG DNA leden centraal staan. De Nationale Bank van België neemt sinds begin 2018 deel aan de experten groep. De groep telt in totaal 31 leden waaronder 24 landen en 7 internationale organisaties.

2. REALISATIES EN DOELSTELLINGEN

De EG DNA heeft over de verschillende jaren een methodologisch kader uitgewerkt waarbinnen landen spreidingstatistieken over inkomen, consumptie en sparen kunnen opstellen. De EG DNA maakt gebruik van een stapsgewijze methodologie waarbij de verschillen tussen microdata en macro aggregaten stap voor stap worden weggewerkt. In eerste instantie wordt vooral getracht om de afwijkingen tussen de microdata en de macro aggregaten zo veel mogelijk te beperken. De afwijkingen die overblijven, worden op een gepaste manier toegewezen aan de huishoudens waarbij er veel aandacht wordt besteed aan de onderliggende oorzaken van de micro-macro kloof.

Aan de hand van deze methodologie heeft de groep reeds twee centraal gecoördineerde oefeningen uitgevoerd waarbij er aan de leden gevraagd werd om voor een bepaald referentiejaar het volledige EG DNA proces te doorlopen. De resultaten van deelnemende landen werden nadien verwerkt en

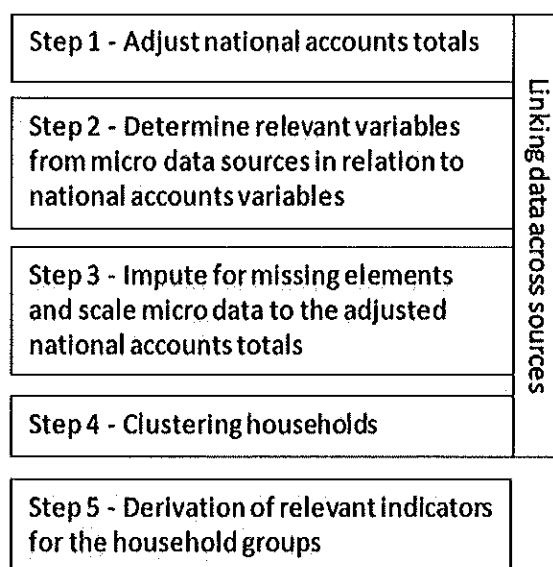
geanalyseerd in twee working papers¹. Verschillende landen publiceren daarnaast reeds experimentele resultaten op een regelmatige basis².

De EG DNA staat op het punt om een derde oefening te lanceren waarbij de leden gevraagd worden om resultaten te produceren voor **het referentiejaar 2015**. België wenst deel te nemen aan deze derde experimentele oefening en streeft om tegen **het einde van het eerste semester van 2020** de productie voor deze oefening af te ronden.

Binnen het huidige mandaat worden enkel de inkomens- en consumptiedimensie behandeld maar in de toekomst zal ook de koppeling naar de vermogensdimensie onderzocht worden. De OECD bestudeert een nieuw mandaat waarbij er gestreefd zal worden naar een integrale aanpak van zowel inkomen, consumptie en vermogen. Alleen door deze drie dimensies samen te behandelen, kan er een volledig beeld worden verkregen van de toestand van de gezinnen in een bepaald land.

3. METHODOLOGIE

De hoofdoelstelling van de EG DNA is een overeenstemming te bereiken maken tussen de microdata en de aggregaten van de nationale rekeningen met het oog op de productie van distributieve resultaten voor inkomen en consumptie. Deze reconciliatie gebeurt aan de hand van de step-by-step methodologie waarbij de kloof tussen micro en macro gedicht wordt na het doorlopen van alle stappen van het proces.



Figuur 1: EG DNA step by step approach

De step-by-step methodologie wordt toegepast op alle consumptie items en inkomenscomponenten³ van de sectorrekening van de huishoudens. Figuur 1 geeft de verschillende stappen weer van het compilatieproces:

¹ "Distributional Measures Across Household Groups In a National Accounts Framework: Results from an Experimental Cross-country Exercise on Household Income, Consumption and Saving", OECD Statistics Working Papers, No. 2013/04 "Expert Group on Disparities in a National Accounts Framework: Results from the 2015 Exercise", OECD Statistics Working Papers, No. 2016/10;

² Resultaten op jaarbasis: Nederland, Australië, Canada, Frankrijk, Nieuw-Zeeland, Slovenië en Groot-Brittannië.

³ De EG DNA heeft geopteerd voor het alternatief beschikbaar inkomen (B.7G) als inkomensconcept. Het beschikbaar inkomen (B6.G) wordt dus gecorrigeerd met de sociale overdrachten in natura (D.63) zoals onderwijs en gezondheidszorg.

Stap 1: aanpassing van de nationale rekeningen

De totalen van de nationale rekeningen dienen aangepast te worden om in overeenstemming te zijn met de micro-economische concepten. De correcties die vereist zijn, hebben vooral betrekking op **populatieverschillen** tussen de nationale rekeningen en de microdata. Een andere belangrijke conceptuele aanpassing heeft betrekking op het **binnenlands concept van de finale consumptie** van de huishoudens. De consumptie enquêtes worden opgesteld via het nationale concept waardoor de bestedingen van de Belgische huishoudens in binnen- en buitenland worden geregistreerd. Beide concepten moeten in overeenstemming worden gebracht vooraleer er gestart kan worden met de reconciliatie van micro en macrodata.

Stap 2: micro-macro analyse

In de tweede stap wordt er voor het referentiejaar een gedetailleerde analyse gemaakt van de databronnen en worden de verschillen met de nationale rekeningen in kaart gebracht. Voor de inkomenscomponenten worden zowel de **SILC-EC** en de **HFCS-ECB** geanalyseerd alsook de fiscale data⁴. Voor de consumptie items wordt de **HBS-EC** geanalyseerd⁵. SILC en HBS zijn op Europees niveau de meest gebruikte bronnen om deze oefening uit te voeren.

Stap 3: imputeren en aligneren van data

Nadat de verschillen in kaart zijn gebracht in stap 2, wordt de methodologie opgesteld die de microdata grotendeels in overeenstemming moeten brengen met de macro aggregaten. Door middel van **imputaties** kunnen ontbrekende data toch verwerkt worden in de compilatie van de resultaten.

Stap 4: groeperen van huishoudens

Tijdens stap 4 worden de huishoudens geclusterd in verschillende groepen. Het beschikbaar inkomen is het belangrijkste criterium voor het groeperen van de huishoudens. De initiële doelstelling van het project is **een verdeling van de huishoudens in 5 kwintielen volgens het equivalent beschikbaar inkomen**⁶. Een verdere opdeling kan worden beoogd als de kwaliteit van de microdata het toelaat. Andere karakteristieken worden eveneens geïntegreerd in de oefening. Zo kunnen huishoudensgroepen worden opgesteld volgens het hoofdinkomen van het gezin of via andere socio-demografische gegevens zoals leeftijdsgroep, samenstelling van het gezin, woonstatus (huurder, eigenaar) etc.

Stap 5: resultaten

In de laatste stap worden de **spreidingstatistieken** voor inkomen, consumptie en sparen van de Belgische gezinnen geproduceerd. De resultaten zijn **coherent met de gepubliceerde sectorrekeningen van de huishoudens**.

4. PROJECT NBB 2024: DISTRIBUTIONAL HOUSEHOLD SECTOR ACCOUNTS

Binnen de nationale rekeningen publiceren we jaarlijks talrijke statistieken over de toestand van de Belgische gezinnen. Via de gedetailleerde sectorrekening van de huishoudens kan men bijvoorbeeld de evolutie van het beschikbaar inkomen en het spaargedrag van de Belgische huishoudens afleiden. We zijn echter nog niet in staat om deze waarneembare trends te vertalen naar de verschillende huishoudensgroepen. Achter een stijging van het gemiddeld beschikbaar inkomen kunnen bijvoorbeeld verschillende evoluties schuilen. De daling van de lonen in het laagste inkomenskwintiel kan bijvoorbeeld gecompenseerd worden door een stijging van de dividendinkomsten van het hoogste inkomenskwintiel.

⁴ Statistics on Income and Living Conditions (SILC-EC): jaarlijkse publicatie sinds 2005
Household Finance and Consumption Survey (HFCS-ECB): enquête werd reeds drie keer georganiseerd
BELCOTAX/IPCAL databestand: jaarlijks beschikbare fiscale database.

⁵ Households' Budget Survey (HBS-EC): jaarlijkse publicatie beschikbaar vanaf 1999 tot 2010 (nationale COICOP en NIS-nomenclatuur); vanaf 2012 twee jaarlijks beschikbaar onder de Europese COICOP-nomenclatuur.

⁶ Equivalent inkomen van het huishouden: het equivalent inkomen houdt rekening met de grootte en samenstelling van het gezin. De equivalentieschaal van de OESO wordt gebruikt om gewichten toe te kennen aan de huishoudens.

“Geen enkel leven voegt zich naar de mediaan van een statistisch model”⁷. De analyse van de toestand van de gezinnen aan de hand van één gemiddeld cijfer voor de hele populatie is met andere woorden achterhaald en dient dus aangevuld te worden met spreidingsstatistieken. Het project van de Nationale Bank beoogt om deze distributieve resultaten op een regelmatige basis te produceren in het kader van haar wettelijke opdracht voor het Instituut van de Nationale Rekeningen (INR)⁸. Dergelijke periodieke resultaten zijn relevant voor beleidsmakers en de media om bijvoorbeeld de impact van het gevoerde beleid te beoordelen. Wat is bijvoorbeeld de impact van een fiscale lastenverlaging op het beschikbaar inkomen van een bepaalde inkomensgroep? Ook voor het grote publiek zijn deze resultaten interessant aangezien het de gezinnen in staat stelt om hun huidige situatie te vergelijken met andere Belgische huishoudensgroepen. Binnen de Bank kunnen deze statistieken ook gebruikt worden ter aanvulling van de **economische analyses** van het departement studiën en voor het maken van **economische projecties voor België**.

Het project zal ingepland worden in de volgende methodologische herziening van de nationale rekeningen in 2024. Het project zal in **twee fases** verlopen, startend met de experimentele EG DNA oefening in het laatste kwartaal van 2019. In deze **eerste fase** wordt de EG DNA oefening gebruikt als startpunt om de productie van deze statistieken een eerste keer volledig te doorlopen. De enquêtes HBS, SILC en HFCS zullen de basis vormen van deze oefening. Deze data zal aangevuld worden met fiscale data om de verschillende bronnen met elkaar te koppelen. De resultaten van deze oefening zullen gebruikt worden om voor elke inkomens- en consumptiecomponent een micro-macro analyse op te starten. Deze micro-macro analyse wordt uitgevoerd in **fase 2 van het project**. Naast het toevoegen van een distributief aspect in de nationale rekeningen wordt er dus ook een grondige analyse van de huidige methodologie aan het project gekoppeld. Aan de hand van de resultaten van de micro-macro analyse kunnen bijvoorbeeld **enkele sub-projecten** opgestart worden die kunnen bijdragen aan de verbetering van de kwaliteit van het nationaal aggregaat en/of de bijsturing van de verwerking van de micro economische gegevens. Verder zal fase 2 zorgen voor de **integratie van de EG DNA methodologie** in de systematische jaarlijkse productie van de nationale en regionale rekeningen. Daarvoor wordt er gebruik gemaakt van een centrale database waarin de verschillende enquête data en administratieve data aan elkaar gekoppeld worden (zie punt 5B). Fase 2 eindigt met het **retropoleren van de methodologie** zodat er in 2024 een uitgebreide statistische reeks gepubliceerd kan worden.

Het EG DNA project biedt tenslotte de opportuniteit om verschillende aggregaten gelijktijdig en op een gemeenschappelijke basis te ramen. De gezamenlijke verwerking en de integratie van inkomen, consumptie en sparen is dan ook de derde hoofddoelstelling van het project. Inkomen en consumptie worden in de nationale rekeningen momenteel afzonderlijk geraamd maar zijn natuurlijk onlosmakelijk verbonden in de realiteit. Sparen is het afgeleide concept van inkomen en consumptie in de nationale rekeningen. De analyse van het spaargedrag van de inkomensgroepen kan belangrijke inzichten geven rond **de kwaliteit van de finale resultaten voor inkomen en consumptie**. In een latere fase, en in zover de databronnen dit mogelijk maken, kan ook nog de **vermogensdimensie** toegevoegd worden aan het productieproces.

5. DATA

A. DATA BRONNEN

Het samenbrengen en reconciliëren van micro en macrodata is de voornaamste doelstelling van het EG DNA project. De macro aggregaten worden geraamd door de nationale rekeningen en dus kunnen we voor de macro-zijde over alle details beschikken om het project op te starten. Voor de microdata dienen we een beroep te doen op STATBEL die eigenaar is van de SILC en HBS data. STATBEL en de Nationale Bank van België vallen onder het Instituut van de Nationale Rekeningen (INR) waardoor de uitwisseling van deze micro gegevens in niet geanonimiseerde vorm mogelijk is, zolang dit kadert binnen de wettelijke opdracht van het INR. Dit geldt eveneens voor de uitwisseling

⁷ Quote troonrede Nederland (17 september 2019).

⁸ Wet van 21 december 1994 houdende sociale en diverse bepalingen: artikel 108.

van de fiscale gegevens van de BELCOTAX database⁹. Voor de fiscale database IPCAL dient er nog een akkoord te worden verkregen van de verstrekende overheid, de FOD Financiën. De HFCS data ten slotte zijn eigendom van de Nationale Bank van België en kunnen dus in het kader van haar statistische opdracht gebruikt worden.

B. DATA KOPPELING

Zoals blijkt uit de step-by-step benadering van figuur 1 dienen de verschillende databronnen aan elkaar gekoppeld te worden. Het linken van de data over verschillende bronnen is een zeer belangrijke stap in het compilatieproces aangezien we voor elke huishoudensgroep een coherente set data voor inkomen, consumptie en sparen wensen samen te stellen. Het linken van de data kan enerzijds gebeuren via exacte matching waarbij er aan de hand van een unieke identificatiecode een link gemaakt kan worden tussen twee of meerdere databases. Anderzijds is het mogelijk om meerdere bronnen te linken via statistische matching methodes waarbij er gebruik gemaakt wordt van gemeenschappelijke variabelen van de verschillende bronnen.

In het Belgische EG DNA project wordt de exacte data-linking methode nagestreefd. Deze methode wordt reeds toegepast door het Centraal Bureau voor de Statistiek in Nederland en geeft de meest robuuste en kwaliteitsvolle resultaten. Deze methodologie zou ons in staat stellen om de variabelen van de verschillende databronnen te koppelen op het laagste niveau, namelijk op het niveau van het individu of op gezinsniveau. Het moet ons ook in staat stellen om de onderliggende data te corrigeren indien er inconsistenties bestaan tussen de verschillende bronnen. Deze methodologie is bovendien het meest toekomstgericht aangezien het de mogelijkheid biedt om nieuwe databronnen te koppelen aan de centrale database met oog op verdere methodologische verbeteringen. Het Nederlandse model koppelt alle databronnen aan elkaar via het nationaal nummer van de rijksinwoners van Nederland. Centraal in het Nederlandse model staan de fiscale gegevens van alle Nederlandse rijksinwoners. De koppeling naar een dergelijke administratieve database is cruciaal om een exacte data-linking methode te kunnen ontwikkelen. Administratieve databestanden bieden namelijk een dekking van de volledige populatie waardoor het mogelijk wordt om voor elke deelnemer van de gekoppelde enquêtes een gemeenschappelijke variabele af te leiden. Zo kan er bijvoorbeeld een koppeling gemaakt worden tussen HBS, SILC en een administratieve fiscale database (bv. BELCOTAX) via het rijksregisternummer van de enquêtedeelnemers. Voor elke respondent kan vervolgens het belastbaar beschikbaar inkomen berekend worden waardoor het mogelijk wordt om de huishoudens te groeperen in consistente inkomensgroepen. Daarenboven is het gebruik van administratieve databronnen noodzakelijk indien er gewenst wordt om resultaten op een gedetailleerder niveau te publiceren zoals deciel- of percentielniveau.

Het koppelingsproces is één van de belangrijkste stappen in de compilatieproces en heeft dus een grote impact op de kwaliteit van de finale resultaten. Deze exacte data-linking methode zal daarom toegepast worden in beide fases van het project. Beide fases worden in detail toegelicht in deel 5.C.

C. DATA AANVRAAG

De aanvraag van de data zal gebeuren in twee fases. Op korte termijn zal er voor de eerste fase van het project enquête data opgevraagd worden aangevuld met demografische en fiscale variabelen. Na de ontwikkeling van de resultaten voor het referentiejaar zal in fase twee van het project een nieuwe data aanvraag opgesteld worden waarbij we de fiscale gegevens van de totale populatie hopen te verkrijgen. De volledige procedure, van de aanvraag tot de verwerking van de data, wordt begeleid door onze Data Protection Officer, mevrouw Fabienne Verduyn, om ervoor te zorgen dat **alle praktische procedures voor gegevensbescherming worden nageleefd**.

⁹ BELCOTAX Database: fiscale database waarin alle fiscale fiches worden gecentraliseerd (bv. bezoldigingen, aftrek pensioensparen, giften,...). Deze DB houdt geen rekening met de manuele correcties door de belastingplichtige of met aanpassing van de fiscale administratie.

Het ontwikkelen van de exacte data-linking methode vereist **data in niet-geanonimiseerde vorm** zodat er een koppeling mogelijk is via bijvoorbeeld **een uniek nummer op basis van het rijksregisternummer**. De uitgewisselde databestanden zullen geplaatst worden op een beveiligde server waarna de data verwerkt zal worden in een interne datawarehouse. De data zullen alleen nog raadpleegbaar zijn in **gepseudonimiseerde vorm via een STATBEL code** die toegewezen wordt aan elke respondent/aangever. Op deze manier blijft de vertrouwelijkheid van de data gewaarborgd en kan er dus op geen enkele manier de identiteit van de gezinnen achterhaald worden. Gezien de gevoeligheid van de data zullen **strengere technische en organisatorische veiligheidsmaatregelen genomen worden om de persoonsgegevens te beschermen**. Zo zal de NBB database enkel toegankelijk zijn voor medewerkers van het departement Algemene Statistiek die ook betrokken zijn bij het project. Het IT departement zal voorzien in de infrastructuur om de data maximaal te beschermen.

- Fase 1:

Voor de eerste fase van het project zal er data worden opgevraagd om de deelname aan de derde EG DNA oefening te verzekeren. Voor de **inkomstenjaren 2014, 2015 en 2016** worden volgende data opgevraagd:

- o BE-SILC: volledige dataset;
- o HBS: volledige dataset¹⁰;
- o BELCOTAX variabelen: een selectie van fiscale fiches voor de deelnemers aan de enquêtes;
- o Additionele demografische variabelen voor de deelnemers aan de enquêtes.

De koppeling van SILC en HBS met de geselecteerde fiscale en demografische variabelen zal gebeuren door STATBEL en data zal in gepseudonimiseerde vorm beschikbaar zijn voor de NBB.

- Fase 2:

In fase twee van het project worden de werkzaamheden opgestart voor de ontwikkeling van een gemeenschappelijke Distributional National Accounts (DNA) database. In tegenstelling tot fase 1 zouden de fiscale administratieve data van BELCOTAX en IPCAL voor de totale populatie verzameld worden. De concrete uitwerking van de data behoeftes zal gebeuren binnen een NBB-STATBEL taskforce. In de loop van 2020 zal deze taskforce opgericht worden om de juridische en statistische modaliteiten van de centrale database te bepalen. Voor de statistische uitwerking moet er nog bepaald worden welke koppelingen mogelijk zijn tussen welke databases en voor welke variabelen. Juridisch zal er een kader ontwikkeld worden waarbinnen de gegevensuitwisseling kan gebeuren, rekening houdend met de beperkingen rond het delen van persoonsgegevens.

De doelstelling van de geïntegreerde DNA database is de huishoudens te kunnen koppelen overheen de verschillende databronnen aan de hand van een unieke identificatiecode¹¹. Het datamodel moet zo ontwikkeld worden dat het jaarlijks geactualiseerd kan worden van zodra er nieuwe versies van databronnen beschikbaar zijn. Bovendien moeten nieuwe bronnen eenvoudig geïntegreerd kunnen worden in het systeem. Het datamodel en de procedures voor het koppelen van de gegevens zullen in de TF vastgelegd worden. De NBB pleit voor een gemeenschappelijk beheerde database waarbij beide partijen volledige verwerkingsrechten toe hebben.

Vanaf 2024 is het de ambitie om deze distributieve resultaten te integreren binnen de publicatie van de nationale en regionale rekeningen. Er zullen dus jaarlijks een versie van de database ontwikkeld moeten worden waarop we het compilatieproces kunnen toepassen. In het kader van de methodologische herziening van de nationale rekeningen in 2024 zullen er ook backdata ontwikkeld

¹⁰ Voor HBS bestaat inkomstenjaar 2015 niet. Enkel 2014 en 2016 zijn gevraagd.

¹¹ De identificatiecode is geanonimiseerd en zal gevormd worden op basis van het rijksregisternummer.

worden. De periode waarvoor de resultaten ontwikkeld zullen worden, hangt af van de beschikbaarheid van de gegevens en de haalbaarheid om de data ook in het verleden jaarlijks te kunnen linken¹². De data zullen daarnaast ook aangewend kunnen worden voor de normale productie van de nationale en regionale rekeningen.

D. DATA BEWARING

De opgevraagde data zullen bewaard worden zolang dit vereist is voor de uitvoering van de wettelijke opdracht voor het INR. Een periode van minimum dertig jaar is noodzakelijk aangezien het Europees Systeem van Rekeningen (ESR) de Europese lidstaten verplicht om voor een bepaalde periode een **consistente** statistische reeks te kunnen publiceren. Het huidige ESR transmissie programma verplicht de publicatie van de nationale rekeningen vanaf het jaar 1995 volgens de regels van het ESR 2010¹³. Elke methodologische herziening moet dus worden toegepast voor de volledige statistische reeks waardoor het vereist is om de brongegevens voor een lange periode te bewaren. Gegevens die niet bruikbaar zijn voor de werkzaamheden van het project worden onmiddellijk vernietigd.

6. PLANNING

START 2019

- November-december 2019: data collecte
- December-januari 2020: opstart project
- **FASE 1: EG DNA OEFENING**
 - Analyse HBS, SILC en HFCS enquêtes
 - Januari-februari 2020: Derde EG DNA oefening
 - Data linking & micro macro analyse
 - Maart-mei 2020: experimentele resultaten referentiejaar 2015
 - Via EG DNA step-by-step approach
 - Mei-augustus 2020: Analyse resultaten
 - Feedback sessie KUL/ULB + STATBEL
 - Feedback EG DNA
 - Eventuele experimentele publicatie
- **FASE 2: ANALYSE + INTEGRATIE EN RETROPOLATIE METHODOLOGIE**
 - September 2020-februari 2021
 - NBB database: integratie fiscale en demografische variabelen
 - Verfijning methodologie + integratie productieproces
 - Maart-mei 2021:
 - Nieuwe interne oefening: herwerking basisjaar 2015
 - Eventuele tweede experimentele publicatie
 - 2021-2023:
 - Retropolatie methodologie tot 2005
 - 2023-2024: Methodologische revisie Nationale rekeningen
 - publicatie reeks 2005-2022 (onder voorbehoud beschikbaarheid gegevens)
- **VANAF 2024: JAARLIJKSE PUBLICATIE**

PUBLICATIE 2024

¹² Voor de methodologische revisie van 2024 wordt een publicatie van spreidingstatistieken voor inkomen, consumptie en sparen voor de periode 2005 tot en met 2021 beoogd. De haalbaarheid van deze doelstelling zal beoordeeld worden in de TF en na de tweede interne oefening in 2021.

¹³ EU verordening nr. 549/2013.

